

Brüsszel, 2014.10.20.
COM(2014) 639 final

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK,
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

Az európai Progress mikrofinanszírozási eszköz végrehajtásáról — 2013

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETÉS	3
2.	VÉGREHAJTÁS A MIKROHITEL-SZOLGÁLTATÓK RÉVÉN	3
2.1.	Megkötött szerződések.....	4
2.2.	Támogatott intézkedések.....	5
2.3.	Támogatott és elutasított kérelmek	9
3.	VÉGREHAJTÁS A MIKROHITEL-FELVEVŐK SZINTJÉN	9
3.1.	Mikrohitel-volumenek és a végső kedvezményezettek száma.....	9
3.2.	A Progress mikrofinanszírozási eszköz társadalmi és foglalkoztatási hatása.....	10
3.2.1.	A hátrányos helyzetű csoportok elérése.....	10
3.2.2.	Nagy hatással bíró kis összegek.....	11
3.3.	A támogatott vállalkozók és mikrovállalkozások ágazati és regionális megoszlása .	11
4.	KIEGÉSZÍTŐ JELLEG ÉS KOORDINÁCIÓ MÁS EURÓPAI UNIÓS ESZKÖZÖKKEL	13
5.	KÖVETKEZTETÉSEK ÉS KILÁTÁSOK.....	13

1. BEVEZETÉS

2013-ban megkezdődött a foglalkoztatási és társadalmi befogadási célú európai Progress mikrofinanszírozási eszköz (a továbbiakban: Progress mikrofinanszírozási eszköz) második beruházási időszaka. Az Európai Bizottság által 2010-ben életre hívott Progress mikrofinanszírozási eszköz legkésőbb 2016 áprilisáig fog termékeket kínálni a mikrohitel-szolgáltatóknak, hogy ily módon erősítse a mikrofinanszírozási lehetőségek hozzáférhetőségét és rendelkezésre állását az Európai Unióban.

A Progress mikrofinanszírozási eszközt a 283/2010/EU európai parlamenti és tanácsi határozat (a továbbiakban: határozat) hozta létre abból a célból, hogy számos eszköz, különösen garanciák és támogatott eszközök révén segítse a mikrofinanszírozást. Az EU által nyújtott 105 millió EUR összegű finanszírozás mellett az Európai Beruházási Bank további 100 millió EUR összeggel támogatja a Progress mikrofinanszírozási eszközt¹. A Progress mikrofinanszírozási eszköz két részből áll: az egyik garanciát, a másik pedig finanszírozott eszközöket, például kölcsönt és tőkét biztosít a mikrofinanszírozási szolgáltatóknak. Mindkét részt az Európai Beruházási Alap kezeli.

Ez a jelentés a Progress mikrofinanszírozási eszköz 2013. évi tevékenységét és fejlődését tekinti át. A jelentésben szereplő adatok többsége a 2013. szeptember 30-ai helyzetet tükrözi, de amennyiben rendelkezésre álltak, ennél frissebb adatok is felhasználásra kerültek. Ebből következően a 2013-as fejlemények nagy része a 2012. október 1-jétől a 2013. szeptember 30-ig tartó időszakra vonatkozik. A fenti adatok mellett a jelentés alapjául szolgált a mikrofinanszírozás területének hiányosságairól és azoknak egy uniós pénzügyi eszköz révén való orvoslásáról készült tanulmány (a továbbiakban: tanulmány)² és a Bizottság számára készülő, jelenleg is zajló időközi értékelés is a Progress mikrofinanszírozási eszközről (a továbbiakban: időközi értékelés)³.

A jelentés felépítése a határozatban megfogalmazott követelményeket követi, kezdve a közvetítők és a végső kedvezményezettek elérésére vonatkozó információkkal. Ezt követően a jelentés áttekinti a Progress mikrofinanszírozási eszköz társadalmi hatásait és az egyéb uniós eszközökkel való kiegészítő jellegét. Végül pedig felvázolja a jövőbeli kilátásokat, többek között a foglalkoztatás és a szociális innováció európai programja keretében a Progress mikrofinanszírozási eszköz helyébe lépő, 2014 második félévétől végrehajtásra kerülő pénzügyi eszköz⁴ perspektíváit.

2. VÉGREHAJTÁS A MIKROHITEL-SZOLGÁLTATÓK RÉVÉN

A mikrohitel-szolgáltatók (köztük állami és magánszervezetek, bankok és nem banki szolgáltatók egyaránt) kulcsfontosságú szerepet játszanak a Progress mikrofinanszírozási eszköz céljának megvalósításában, vagyis abban, hogy 46 000 mikrohitel keretében 500 millió EUR összeg⁵ kerüljön szétosztásra a végső kedvezményezettek között. Fontos lépés

¹ A Progress mikrofinanszírozási eszköz finanszírozására, termékeire és irányítására vonatkozó részletes tájékoztatás a 2010. évi éves jelentésben olvasható: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52011DC0195>.

² Készítette: Evers & Jung, <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=12485&langId=en>.

³ Készítette: Ramboll Management Consulting (jelenleg folyamatban).

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0238:0252:hu:PDF>

⁵ Beleértve a magánszektorból származó társfinanszírozást és a visszaáramló forrásokat is; lásd a 2.2. szakaszt.

volt e cél elérése felé, hogy 2012 és 2013 között 26-ról 40-re emelkedett az 54 műveletben részt vevő mikrohitel-szolgáltatók száma⁶, valamint nőtt az eszköz által lefedett földrajzi terület is.

2.1. Megkötött szerződések

A közvetítők típusai

Amint az az alábbiakból is kiderül, a mikrohitel-szolgáltatók típus szerinti megoszlása kiegyensúlyozott, 18 nem banki szolgáltató és 20 bank vesz részt a programban. Emellett két állami intézmény is nyújt mikrohitelket. Azokat a szolgáltatókat, akik a 2012. évi éves jelentés óta kötötték meg a szerződést, félkövér betűtípus jelzi.

18 nem banki szolgáltató: Microstart, Crédal (BE), Jobs MFI, Mikrofond (BG), **Vækstfonden** (DK), Microfinance Ireland (IE), Créa-Sol, Adie, **Initiative France** (FR), SEFEA⁷ (IT), Qredits (NL), Inicjatywa Mikro (PL), FAER, Patria Credit (RO), **SKB Leasing** (SI), **Fair Finance**, **Ezbob**, **GLE** (UK).

20 bank: Societé Generale Expressbank (BG), Pancretan Cooperative Bank, **Cooperative Bank of Peloponnese** (EL), **Caja Rurales Unidas**, **Colonya Caixa Pollenca**, **Laboral Kutxa** (ES), BCC Mediocrati, BCC Emilbanca, Banca Popolare di Milano, **BCC Bellegra** (IT), Cooperative Central Bank (CY), Siauliu Bankas (LT), Erste Bank (AT), FM Bank (PL), Millenium BCP, Banco Espírito Santo (PT), Banca Transilvania (RO), Sberbank banka, **Banka Koper** (SI), **OTP banka** (SK).

2 állami intézmény: ICREF⁸ (ES), **Finmolise** (IT).

A mikrohitel-szolgáltatók tevékenysége a tagállamokban

2013-ban 25 új szerződés aláírására került sor, ebből 15-öt olyan mikrohitel-szolgáltatóval kötöttek, amely korábban nem részesült a Progress mikrofinanszírozási eszköz forrásaiból. Ezek közül öt szerződés olyan tagállamban található közvetítővel jött létre, ahol korábban nem használták fel a Progress mikrofinanszírozási eszköz támogatását: Dániában, Szlovákiában és az Egyesült Királyságban (itt három közvetítő kötött szerződést). Ezenkívül várhatóan a Progress mikrofinanszírozási eszközt jelenleg nem alkalmazó két további tagállamban (Svédországban és Horvátországban) is szerződéskötésre kerül sor 2014-ben, így az eszköz összesen 20 tagállamra fog kiterjedni.

A Progress mikrofinanszírozási eszköz földrajzi megoszlása (2014. március 31.)

⁶ A közvetítők naprakész listája a következő weboldalon érhető el:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=983&langId=en>

⁷ Több mikrohitel-szolgáltatóból álló ernyőszervezet.

⁸ Több mikrohitel-szolgáltatóból álló ernyőszervezet.

2.2. *Támogatott intézkedések*

Garanciák

A garanciákat kínáló program nagyon sikeres volt 2013-ban, és továbbra is sok érdeklődőt vonz. A garancia formájában támogatott közvetítők száma 2012-ben 12 volt, ez a szám 2013 végére 27-re emelkedett. Mivel jelenleg is több garanciaszerződés megkötése van folyamatban, valószínű, hogy az EU által biztosított (az Európai Beruházási Alap által levont díjakat beleszámítva) 23,8 millió EUR összegű garanciavállalási költségvetés teljes egészében felhasználásra kerül 2014 végéig.

Finanszírozott eszközök

Számos különböző finanszírozott eszköz áll rendelkezésre a program keretében⁹, de 2013-ban csak kiemelt kölcsönök felhasználására került sor. A korábbi vagy új közvetítők összesen kilenc kiemelt kölcsönt kaptak. Mivel a többi eszközhöz képest kevésbé összetett, egyértelműen ez a legnépszerűbb eszköztípus a közvetítők körében. A tőkebefektetéseknél előírt időszak hossza miatt az Európai Beruházási Alap 2014 áprilisában felfüggesztette ennek az eszköznek a támogatását. A foglalkoztatás és a szociális innováció európai programja (lásd az 5. szakaszt) azonban konkrét célként tűzte ki a mikrohitel-szolgáltatók intézményi kapacitásának megerősítését. E cél megvalósítása érdekében jelentős szerepet fognak játszani a tőkejellegű beruházások az említett programban.

A Progress mikrofinanszírozási eszköz műveleteinek áttekintése (2013. december 31-i állapot)

Az alábbi táblázatból kiderül, hogy egyes közvetítők garanciában és kölcsönben is részesültek. Meg kell jegyezni azonban, hogy ez a két eszköz mindig eltérő portfóliót fed le, azaz a Progress mikrofinanszírozási garancia nem használható a Progress mikrofinanszírozási eszközökből finanszírozott kölcsönök fedezeteként. A táblázat arra is rámutat, hogy bizonyos közvetítők többször is részesültek ugyanabban a támogatástípusban. Ennek oka lehet az, hogy a közvetítőknek sikerült elegendő számú mikrohitelt kihelyezniük ahhoz, hogy újabb

⁹ A Progress mikrofinanszírozási eszköz termékeire vonatkozó részletes tájékoztatás a 2010. évi éves jelentésben olvasható:

támogatásra tudjanak pályázni (pl. a Microstart), vagy az, hogy ugyanazt az eszközt alkalmazták többféle típusú ügyfélnek szóló mikrohitel nyújtására, így az azonos típusú eszköz különböző portfóliókat fed le (pl. az FM Bank második és harmadik garanciája). A FAER-nek és az Inicjatywa Mikrónak nyújtott kölcsönre szóló kötelezettségvállalás mértékét a Progress mikrofinanszírozási eszköz sikeres végrehajtásának köszönhetően megemelték. Az Adie szintén jelentős összegű kölcsönt kapott a 2012 végén aláírt garanciamegállapodása mellett.

1. táblázat: A Progress mikrofinanszírozási eszköz műveleteinek áttekintése (2013. december 31-i állapot)

(az új műveleteket félkövér szedés jelzi)

Tagállam	Közvetítő	Eszköz	A közvetítőnek nyújtott támogatás (EUR)
BE	Microstart	garancia	100 000
		garancia	200 000
BE	Crédal Société Coopérative	garancia	300 000
BG	JOBS MFI	kiemelt kölcsön	6 000 000
		garancia	200 000
BG	Mikrofond	kiemelt kölcsön	3 000 000
BG	Société Generale Expressbank	kiemelt kölcsön	8 500 000
DK	Vaekstfonden	garancia	200 000
IE	Microfinance Ireland	garancia	1 400 000
	(First Step)	garancia	100 000
EL	Pancretan Cooperative Bank	garancia	900 000
EL	Cooperative Bank of Peloponnese	kiemelt kölcsön	4 000 000
ES	ICREF	kiemelt kölcsön	4 000 000
ES	Caja Rurales Unidas	kiemelt kölcsön	8 000 000
ES	Colonya Caixa Pollenca	garancia	300 000

ES	Laboral Kutxa	garancia	800 000
FR	Créa-Sol	kiemelt kölcsön	1 000 000
		kiemelt kölcsön	1 000 000
FR	Adie	garancia	2 300 000
		kiemelt kölcsön	5 000 000
FR	Initiative France	garancia	500 000
IT	SEFEA	kiemelt kölcsön	2 000 000
IT	BCC Mediocrati	kiemelt kölcsön	3 000 000
IT	BCC Emilbanca	kiemelt kölcsön	2 000 000
IT	Banca Popolare di Milano	kockázatmegosztás s kölcsön	4 000 000
IT	BCC Bellegra	kiemelt kölcsön	1 300 000
IT	Finmolise	kiemelt kölcsön	1 000 000
CY	Cooperative Central Bank	kiemelt kölcsön	4 000 000
LT	Siauliu Bankas	kiemelt kölcsön	5 000 000
NL	Qredits	garancia	1 300 000
		garancia	1 700 000
AT	Erste Bank	garancia	500 000
PL	Inicjatywa Mikro	kiemelt kölcsön	3 900 000
		kiemelt kölcsön	3 200 000
PL	FM Bank	garancia	800 000
		garancia	1 300 000
		garancia	900 000
PT	Millenium bcp	garancia	300 000
		garancia	500 000
PT	Banco Espírito Santo	kiemelt kölcsön	8 800 000

RO	FAER	kiemelt kölcsön	1 000 000
		kiemelt kölcsön	1 000 000
RO	Patria Credit	garancia	1 000 000
		kiemelt kölcsön	8 000 000
RO	Banca Transilvania	kiemelt kölcsön	7 500 000
		garancia	1 700 000
SI	Sberbank banka	alárendelt kölcsön	8 800 000
SI	Banka Koper	garancia	600 000
SI	SKB Leasing	kiemelt kölcsön	9 000 000
SK	OTP banka	garancia	1 300 000
UK	Fair Finance	garancia	200 000
UK	EZBOB	garancia	400 000
UK	GLE	garancia	900 000
18 tagállam	40 mikrohitel-szolgáltató	54 szerződés	134 700 000*

* A kölcsönszerződések magukban foglalják az Európai Beruházási Bank hozzájárulását is.

Pénzügyi volumen

A mikrohitel-szolgáltatóknak tett kötelezettségvállalások teljes összege eléri a 134,7 millió EUR-t (beleértve a garanciákat is, ahol az összeg felső határa 20,7 millió EUR), a finanszírozott eszközökből folyósított teljes összeg pedig 60,17 millió EUR-t tesz ki. Ez annak tudható be, hogy a folyósítás nem közvetlenül a szerződés aláírása után történik, a szerződés feltételeinek teljesülésétől függően pedig részletekben való kifizetésre is lehetőség van. Általában a nem banki szolgáltatók gyorsabban igényelték a kifizetést, mint a bankok.

A garanciák esetében más a helyzet, ami részben a termék eltérő jellegéből adódik. A garanciákat nem úgy folyósítják, mint a finanszírozott eszközöket. Lehívásukra nemteljesítés esetén kerülhet sor, és a mikrohitel-szolgáltató portfóliójának csak egy részét fedik le. Az előző évihez hasonló okokból¹⁰ a lehívott garanciák nettó összege viszonylag alacsony volt, 1,34 millió EUR, melynek csaknem 90 %-át az FM Bank és a Qredits használta fel. A lehívott garanciák nettó összege idővel várhatóan jelentősen emelkedni fog. 2014. március végéig az említett összeg 2,11 millió EUR-ra nőtt.

¹⁰ Lásd a 2012. évi éves jelentést: <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=10430&langId=en>.

Az elért tőkeáttétel mértéke

A tőkeáttétel ad magyarázatot arra, hogy hogyan lehet a kezdeti 100 millió EUR összegű uniós támogatással¹¹ 500 millió EUR értékű mikrohitelvezést megvalósítani. Az Európai Beruházási Bank társfinanszírozásának köszönhetően körülbelül kétszeres tőkeáttételt sikerült elérni, amelyet tovább fokozott a mikrohitel-szolgáltatók szintjén megvalósult tőkeáttétel. A legmagasabb tőkeáttételi arányt a garanciák nyújtották. A második leggyakrabban alkalmazott eszköz a kiemelt kölcsön volt. Ennél a konkrét finanszírozási típusnál nehéz tőkeáttételi hatást elérni az eredeti finanszírozással, mivel a közvetítő egyes esetekben kölcsön formájában egyszerűen továbbadja a Progress mikrofinanszírozási eszköz által nyújtott összeget. Azonban még a kiemelt kölcsönök esetében is egyes közvetítőktől másfélszeres vagy kétszeres tőkeáttételt vártak el, sőt kivételesen ötszörös tőkeáttételi arány is elő volt írva. Az Európai Beruházási Alap legfrissebb előrejelzései szerint a Progress mikrofinanszírozási eszköz annak ellenére is el fogja érni a célként kitűzött ötszörös tőkeáttételi arányt, hogy a kiemelt kölcsönök a leggyakoribb finanszírozott eszközök közé tartoznak. Ennek elsősorban az az oka, hogy a garanciamegállapodások a vártnál nagyobb tőkeáttételi hatást produkáltak.

2.3. Támogatott és elutasított kérelmek

Több kérelmezőnek nem sikerült lezárnia a jelentkezési eljárást, és nem kapta meg a bizottsági jóváhagyást a Progress mikrofinanszírozási eszközre (a garanciák esetében). Az Európai Beruházási Alap igazgatósági szintjén azonban a korábbi évekhez hasonlóan már valószínűleg nem kerül sor visszautasításra, mivel idáig csak az alaposan átvizsgált kérelmek jutnak el. Az időközi értékelés részletesen is meg fogja vizsgálni, hogy egyes kérelmek lezárása miért nem történt meg.

3. VÉGREHAJTÁS A MIKROHITEL-FELVEVŐK SZINTJÉN

A legfrissebb előrejelzések azt mutatják, hogy 2014. március 31-ig több mint 20 000 végső kedvezményezett jutott mikrohitelhez összesen 182 millió EUR értékben. Ez erőteljes növekedést jelent, de még mindig jelentős a betöltendő piaci rés. A tanulmány becslései szerint a végső kedvezményezettek szintjén összesen 2,7 milliárd EUR összegű kielégítetlen igény jelentkezik Európában.

3.1. Mikrohitel-volumenek és a végső kedvezményezettek száma

A jelentés készítésének időpontjában 12 690 végső kedvezményezett volt, akik közül egyesek több mikrohitelben is részesültek. Konkrétan a finanszírozott eszközöknek köszönhetően a mikrohitel-szolgáltatókon keresztül 5 942 ügyfélhez jutott el a 6 236 mikrohitel, melyek teljes értéke 51,6 millió EUR volt. A garanciák összesen 69,3 millió EUR összegben 7 016 mikrohitel folyósítását tették lehetővé a közvetítők számára, amelyekből 6 748 mikrohitel-feltevő részesült.

Azonban nem minden érdeklődő és kérelmet benyújtó vállalkozónak sikerült mikrohitelhez jutnia. A helyettesítő elutasítási arány alapján a becslések szerint a finanszírozott eszközökből támogatott kölcsön iránti kérelmek közül csaknem 2000-et utasítottak vissza.

¹¹ A Progress mikrofinanszírozási eszköz számára összesen 104,2 millió EUR összeget különítettek el, amely magában foglalja az európai parlamenti előkészítő intézkedés keretében 2010-ben elkülönített 3 millió EUR-t is.

3.2. A Progress mikrofinanszírozási eszköz társadalmi és foglalkoztatási hatása

A Progress mikrofinanszírozási eszköznek a határozatban megfogalmazott céljaiból egyértelműen kitűnik, hogy a hátrányos helyzetű csoportok elérése kulcsfontosságú szempont.

3.2.1. A hátrányos helyzetű csoportok elérése

A Progress mikrofinanszírozási eszköz társadalmi hatásaira vonatkozó adatokat mikrohitelvezői szinten gyűjtik, és azokat évente megkapja a Bizottság. Az időközi értékelés szerint az ezen adatokkal kapcsolatos jelentéstételi kötelezettség nem ró jelentős terhet a mikrohitel-szolgáltatókra. Azon szolgáltatók számára azonban nehézséget jelenthet, amelyek még mindig nagyrészt papíralapú rendszereket alkalmaznak. A társadalmi adatszolgáltatási követelmény ezért pozitív hatást gyakorolhat a mikrohitel-szolgáltatók általános adminisztrációjára. Az alább bemutatott adatok azonban nem veszik figyelembe valamennyi végső kedvezményezettet, mivel nem mindannyiukra vonatkozóan állnak rendelkezésre ilyen adatok.

Munkahelyteremtés önfoglalkoztatás és induló vállalkozások útján

A vállalkozásindítás gyakran életképes alternatívája az alkalmazottként való munkavállalásnak, és így hatékony eszköz lehet a munkanélküliség leküzdésében. A vállalkozni szándékozók előtt álló egyik legfőbb akadály a finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés nehézsége; ez volt a Progress mikrofinanszírozási eszköz létrehozásának egyik fő oka is. A 2013-as társadalmi jelentések megerősítik, hogy megfelelő finanszírozással kedvező környezetet lehet teremteni a vállalkozások számára, melynek révén a hátrányos helyzetű csoportok is kiutat találhatnak a munkanélküliségből. Azon egyének 60 %-a, akikre vonatkozóan rendelkezésre állnak adatok, a mikrohitel kérelmezése idején munkanélküli vagy inaktív volt – ez jelentősen magasabb, mint a 2012-ben rögzített 32 %-os arány. Mivel a Progress mikrofinanszírozási eszközből részesülő mikrohitel-felvevők gyakran nem tudnak más finanszírozási forráshoz hozzáférni, valószínűsíthető, hogy a Progress mikrofinanszírozási eszköz által támogatott mikrohitel nélkül továbbra is munka nélkül maradtak volna. A regisztrált kedvezményezettek 38 %-ának volt állása, közel 2 %-uk nem válaszolt erre a kérdésre, a többiek pedig tanulmányokat folytattak.

Női vállalkozók

A regisztrált vállalkozók több mint 36 %-a nő volt, ami valamivel alacsonyabb arány az előző évi 39 %-hoz képest. A 19 szolgáltatóból, amely a jelentéstételi határidőig benyújtotta az adatokat, három arról számolt be, hogy ebben az évben nagyobb arányban nyújtott kölcsönt nőknek, mint férfiaknak. Ezek a szolgáltatók a következők voltak: a portugál Millenium bcp (50,03 %) és Banco Espírito Santo bank (58 %), valamint a litván Siauliu Bankas (67 %). Kilenc további szolgáltató szintén kiemelkedő mértékben érte el a női ügyfeleket, akik a portfóliók körülbelül 40 %-át képviselik.

Fiatalok és idősek vállalkozói tevékenysége

Habár a kölcsönfelvevők többsége (84,4 %) a 25–54 év közötti korosztályba tartozik, az összegyűjtött adatok azt mutatják, hogy a Progress mikrofinanszírozási eszköz végső kedvezményezettjeinek továbbra is jelentős hányada, 5,9 %-a 25 év alatti (az elmúlt évben ez

az arány 5,2 %-os volt). Az időközi értékelés részletesebben fogja vizsgálni a korosztály szerinti megoszlást.

A kisebbségek támogatása

A kisebbségek támogatására vonatkozó információk a jogi korlátozások vagy a téma érzékenysége miatt továbbra is csak korlátozottan állnak rendelkezésre. Az időközi értékelés keretében várhatóan több információ összegyűjtésére fog sor kerülni, melyeket a kérdőívek mellett egyéni interjúk révén rögzítenek majd. Az azonban ismeretes, hogy egyes közvetítők, például a francia Adie és a bolgár Mikrofond jelentős roma közösséget tudnak megcélózni.

Iskolai végzettség

A mikrohitel-felvevők változatos tanulmányi háttérrel rendelkeznek: formális végzettséggel nem rendelkezők és egyetemet végzett vállalkozók is találhatók köztük. Az alacsony végzettségűeket és a semmilyen formális végzettséggel nem rendelkezőket a legnagyobb arányban a két francia szolgáltató tudta elérni. Felsőfokú vagy egyetemi végzettséggel a BCC Mediocrati és a Millenium bcp kedvezményezettjei rendelkeztek a legnagyobb arányban. A rendelkezésre álló adatok szerint a vállalkozók legnagyobb csoportja, 42,89 %-a középfokú végzettséget szerzett.

Fenntartható hatás

A lehívott garanciák alacsonyabb száma arra utal, hogy a végső kedvezményezettek nagyobb arányban képesek visszafizetni a mikrohitelket. Ez azt mutatja, hogy vagy továbbra is vállalkozói tevékenységet folytatnak, vagy alkalmazottként helyezkedtek el. Az időközi értékelés keretében a mikrohitel-felvevők körében készült felmérés további adatokkal fog szolgálni a végső kedvezményezettek jelenlegi helyzetéről.

3.2.2. Nagy hatással bíró kis összegek

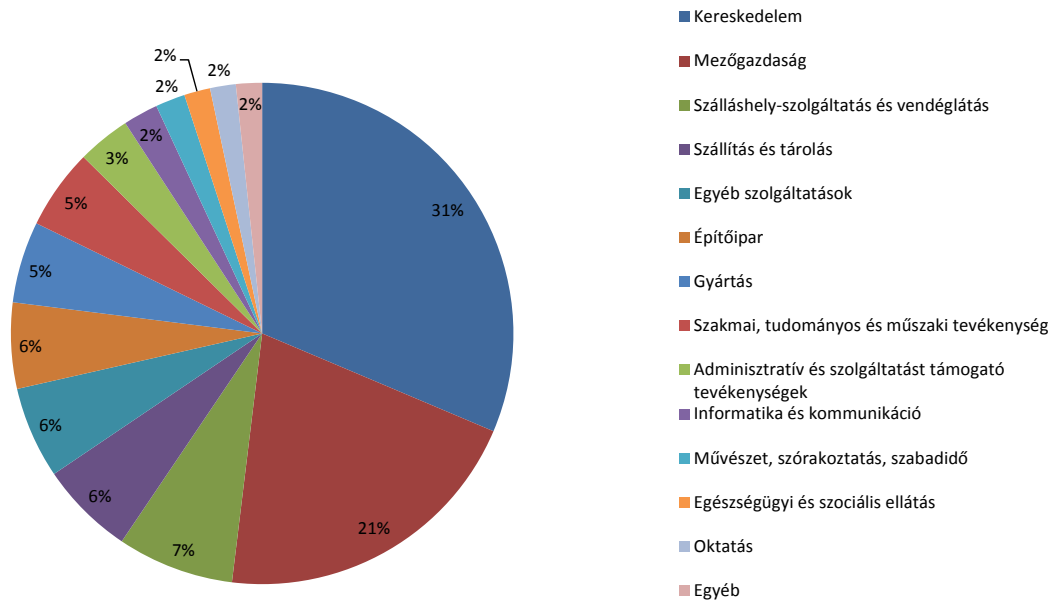
A mikrohitel jellegükből adódóan nem haladhatják meg a 25 000 EUR összeget. Az időközi értékelés megállapította, hogy az egyik közvetítő szerint ez a határérték túl alacsony. Az elmúlt évek tapasztalatai azonban azt mutatják, hogy még ezt az összeget is ritkán érik el a hitelek.

A garanciával támogatott mikrohitel 30 %-a 5 000 EUR alatt marad, 40 -a pedig 5 000 és 10 000 EUR közötti összegre vonatkozik. A mikrohitel összegéből nehéz egyértelmű következtetést levonni. A legkisebb (pl. Microstart) és a legnagyobb összegű mikrohitelket (Qredits) például egyazon nem banki szolgáltató, a nyugat-európai MFI kínálja. A helyzet nagyon hasonló a finanszírozott eszközökkel támogatott mikrohitel esetében is. Ezek 70%-a nem éri el a 10 000 EUR összeget, 51,3 %-uk pedig a 5 000 EUR értékhatár alatt marad.

3.3. A támogatott vállalkozók és mikrovállalkozások ágazati és regionális megoszlása

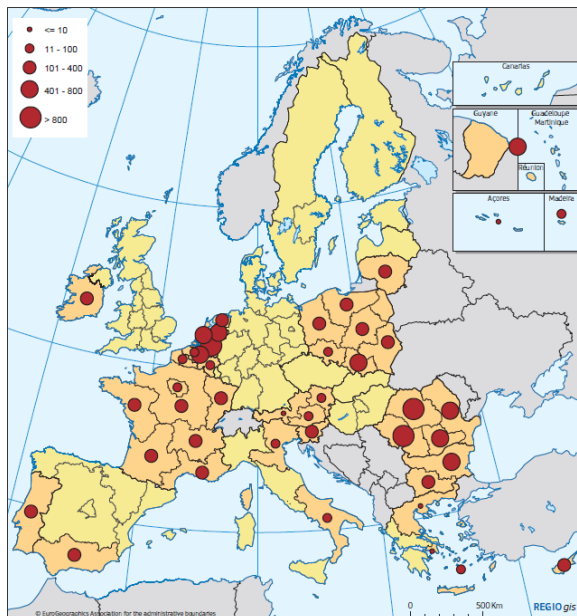
A finanszírozásban részesülő mikrovállalkozások ágazati megoszlása

Az ágazati megoszlás nagy vonalakban megegyezik a 2012-essel, a végső kedvezményezettek több mint féle kereskedelemmel (3 %-os növekedés az előző évhez képest) és mezőgazdasággal (7 %-os csökkenés) foglalkozik.

A finanszírozásban részesülő mikrovállalkozások regionális megoszlása

Az alábbi térkép NUTS 1-régióként mutatja a kedvezményezettek számát (2013. szeptember 30-i adatok szerint), és jól látszik rajta, hogy a Progress mikrofinanszírozási eszköz megfelelő földrajzi lefedettséggel rendelkezik. Lehet, hogy egyes országokban, ahol valamely mikrohitel-szolgáltató már aláírta a Progress mikrofinanszírozási szerződést, még nincs egyetlen kedvezményezett sem – ennek az az oka, hogy a szerződés aláírása és a mikrohitelnek a közvetítő általi tényleges folyósítása között általában el kell telnie bizonyos időnek.

4. KIEGÉSZÍTŐ JELLEG ÉS KOORDINÁCIÓ MÁS EURÓPAI UNIÓS ESZKÖZÖKKEL

Annak érdekében, hogy még inkább elérje a végső kedvezményezetteket és tovább erősítse a mikrofinanszírozási piacot az EU-ban, a Progress mikrofinanszírozási eszköz célja, hogy a hatékony együttműködés és a többi uniós eszközzel való intelligens kiegészítő jelleg révén hozzáadott értéket teremtsen.

Valamennyi mikrohitel-szolgáltató köteles együttműködni a képzési és mentorálási szolgáltatásokat nyújtó szervezetekkel, különösen azokkal, amelyeket az Európai Szociális Alap is támogat. Az időközi értékelés előzetes adatai alapján a mikrohitel-szolgáltatók mintegy 50 %-a eleget tett ennek a követelménynek. A Bizottság tudatában van annak, hogy az üzletfejlesztési szolgáltatások milyen fontosak az önfoglalkoztató polgárok és a mikrovállalkozások számára, különösen a hátrányos helyzetű csoportok esetében. Ebből következően a Bizottság továbbra is elvárja, hogy az Európai Beruházási Alap érvényesítse ezt a követelményt.

A Progress mikrofinanszírozási eszköz önmagában nem képes kielégíteni a tanulmányban azonosított piaci igényeket. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy vállaljanak aktívabb szerepet a mikrofinanszírozási eszközöket kínáló nemzeti programok révén, különösen az Európai Szociális Alapból rendelkezésre álló források felhasználásával. A foglalkoztatás és a szociális innováció európai programja szintén hozzá fog járulni az igények kielégítéséhez. A program a következő három pilléren épül: a közösségi foglalkoztatási és társadalmi szolidaritási programra (Progress); az EURES-re; valamint a mikrofinanszírozásra és a szociális vállalkozásra. A harmadik pillér keretében legalább 86 millió EUR összeg jut majd a mikrofinanszírozásra, egyrészt építve a Progress mikrofinanszírozási eszköz tevékenységeire, másrészt kibővítve azokat például kapacitásépítési tevékenységekkel. E költségvetés mellett a Progress mikrofinanszírozási eszköz keretében visszafizetett összegek is további támogatást fognak biztosítani a foglalkoztatás és a szociális innováció európai programjának harmadik pilléréhez. Ezek a visszafizetések várhatóan 2018-ban fognak teljesülni a finanszírozott eszközökre rendelkezésre álló teljes költségvetés bizottsági részéből.

A JASMINE program (az európai mikrofinanszírozási intézményeket támogató közös program) 2008-as elindulása óta – 2013 végéig – a Bizottság által a mikrohitel-szolgáltatóknak nyújtott technikai segítség fontos szerepet játszott a piac fejlesztésében. A kezdeményezés pozitív hatást gyakorol az ágazatra, és jól kiegészíti a Progress mikrofinanszírozási eszközt, emellett pedig az érdekelt felek is a Bizottság mikrofinanszírozási tevékenységeinek további integrációját javasolják, ezért a Bizottság a jövőben a foglalkoztatás és a szociális innováció európai programjának Progress pillére keretében fogja támogatni az ilyen jellegű tevékenységeket. A Bizottság emellett tevékenységeinek bővítését tervezi, és úgy kívánja kialakítani őket, hogy alkalmasak legyenek a meglévő piaci hiányosságok kezelésére (pl. jogi tanácsadás, személyre szabott képzés).

5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS KILÁTÁSOK

2013-ban beigazolódtott az a várakozás, miszerint a kezdetben lassú elterjedést követően folyamatos növekedés lesz tapasztalható a végső kedvezményezetteknek nyújtott mikrohitelek terén. A tanulmány megerősítette, hogy növelni kell a mikrohitelek által lefedett földrajzi területet, és rámutatott, hogy szerte az EU-ban jelentős igény lenne mikrohitelekre. E felvetésekre válaszul a Progress mikrofinanszírozási eszköz tevékenységeit 2013-ban további

három tagállamra terjesztették ki (Dániára, Szlovákiára és az Egyesült Királyságra), és 2014-ben még két tagállam csatlakozik a résztvevőkhöz (Svédország és Horvátország).

A garanciák a mikrofinanszírozási támogatás rendkívül sikeres eszközének bizonyultak: várhatóan 2014 végéig a garanciákra elkülönített költségvetés teljes mértékben felhasználásra kerül. A foglalkoztatás és a szociális innováció 2014–2020 közötti európai programja keretében elinduló új pénzügyi eszközök között prioritást fog élvezni a mikrohitel-közvetítőknek nyújtott garancia.

A társadalmi jelentés megerősítette, hogy a Progress mikrofinanszírozási eszköz keretében nőtt a hátrányos helyzetű csoportok elérése, és az eszköz jelentős hatással volt a munkahelyteremtésre, mivel elősegítette a munkanélküliek és a gazdaságilag inaktívak finanszírozási eszközökhöz való hozzáférését.

A foglalkoztatás és a szociális innováció európai programjának harmadik pillére 2014-ben kezdi meg működését. A Progress mikrofinanszírozási eszköz működéséből levont tanulságokat felhasználásra kerültek a program ezen pillérébe tartozó pénzügyi eszközök kialakítása során, és ezen tapasztalatok alapján nagyobb figyelmet fog kapni a mikrohitel-szolgáltatókra vonatkozó kapacitásépítés. A foglalkoztatás és a szociális innováció európai programjának első pillére keretében átfogóbb technikai segítségnyújtásra lesz lehetőség.

Az EU mikrofinanszírozási piacán tapasztalható hiányosságok orvoslása érdekében a Progress mikrofinanszírozási eszköz a terveknek megfelelően 2016-ig fogja kínálni termékeit. A Progress mikrofinanszírozási eszköz működésének lezárulta után az Uniót illető összeget a foglalkoztatás és a szociális innováció európai programja keretében a mikrofinanszírozás és a szociális vállalkozások támogatására fordítják majd.